

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Ивайло Асенов Цонков,

определен със Заповед № РД-22-1655/15.07.2025 г.

на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

за член на научното жури за публична защита на дисертационен труд

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

Автор на дисертационния труд:

Габриел Росенов Русев

докторант в задочна форма на обучение

към катедра „Наказателноправни науки“

на Юридически факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

в област на висше образование: 3.Социални, стопански и правни науки,

професионално направление: 3.6. Право,

научна специалност „Наказателен процес“

Тема на дисертационния труд:

„РАЗПОРЕДИТЕЛНОТО ЗАСЕДАНИЕ

ПО НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС”

За член на научното жури съм определен със Заповед РД-22-1655/15.07.2025 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“. На първото заседание на журито бе решено да изготвя становище за посочения дисертационен труд (Протокол № 1 от 25.07.2025 г.). След запознаване с дисертационния труд, автореферата, публикациите на докторанта и другите представени в процедурата документи, стигнах до следните изводи:

1. Биографични данни за докторанта

Габриел Росенов Русев е завършил специалност „Право“ в Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ през 2011 г. Професионалната си кариера започва 27.09.2011 г., като повече от 3 години е бил юрисконсулт, а повече от 5 години – адвокат.

От 01.10.2019 г. до м. 30.06.2020 г. се обучава в Националния институт на правосъдието като кандидат за младши съдия.

От м. 01.07.2020 г. до настоящия момент осъществява правораздавателна дейност: първоначално като младши съдия в Окръжен съд – Кърджали, а от 01.07.2021 г. до момента - като съдия в Районен съд - Пловдив.

2. Данни за докторантурата

На 01.03.2021 г. Габриел Русев е зачислен като докторант в задочна форма на обучение към катедра „Наказателноправни науки“ на ПУ „Паисий Хилендарски“ по докторска програма „Наказателен процес“. Темата на дисертационния труд е „Разпоредителното заседание по Наказателно-процесуалния кодекс“, а научен ръководител е доц. д-р Екатерина Салкова.

При своето обучение в докторантура, Габриел Русев успешно е взел необходимите изпити. Спазени са и другите нормативни изисквания.

От документите, представени в процедурата по защита, се установява ***съответствие на дисертанта с минималните национални изисквания:*** в настоящата процедура са налице дисертационен труд, а също така и четири статии, свързани с темата на дисертацията и публикувани в специализирани юридически издания (два доклада – единият от международна научна конференция, а другият от национална научна конференция, както и две статии в списание „STUDIA IURIS“ – бр. 1/2024 г. и бр. 1/2025 г.).

Сигнали за плагиатство не са постъпвали в научното жури и при проучване на представените материали не съм констатирал такова. Поддържаните тези, основните аргументи в тяхна подкрепа, направените изводи и предложения са авторско дело на дисертанта.

3. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд на Габриел Русев е с *общ обем 173 страници, съдържа 191 бележки под линия*. Изследването се състои от *заглавна страница; съдържание; увод; четири глави; заключение; библиография*. Във всяка от главите са обособени части, означени с арабски цифри, които могат да се оценят като самостоятелни раздели. Във втора глава, която е с преобладаващ обем, са обособени 8 раздела, а в останалите глави – по 2 раздела. Тази особеност е обективно обусловена от широкия предмет на глава втора – подробно изследване на разнообразните и сложни въпроси, които трябва да бъдат решени в разпоредителното заседание по глава 19 от НПК. Някои от разделите са структурирани в точки и подточки. Библиографската справка на представения труд включва *общо 129 източника* - предимно на български език, но също така и няколко на руски език.

Актуалността на темата на дисертационния труд се обуславя от голямото практическо значение на предаването на обвиняемия на съд. А тъкмо във връзка с това важно правомощие е силно проблематична законовата уредба, влязла в сила на 5.11.2017 г. и след това неколккратно променяна. Това поражда многобройни, понякога с концептуален характер, разногласия в теорията и практиката по различни аспекти на предаването на обвиняемия на съд. През изминалите почти 8 години от създаването на въпросната правна регламентация, разнообразни въпроси, свързани с предаването на обвиняемия

на съд, са били предмет на обсъждане и от съдебната практика, и от различни изследователи на българския наказателен процес, но – както стана дума – становищата често са различаващи се, а понякога са коренно противоположни. Съществува монографично изследване на проф. К. Кочев върху предаването на съд, но то е правено преди повече от 40 години, при съвсем различна правна уредба и социална действителност. Наскоро беше защитена друга дисертация с подобна тема, но между нея и настоящата дисертация няма припокриване; тезите, аргументите и предложенията, представени от авторите на двете дисертации, са автентични и съществено различаващи се. Ето защо рецензираната сега дисертация има свой собствен принос за изясняване на темата за предаване на обвиняемия на съд. Актуалността на изследваната тема, в съчетание с разумни предложения за подобряване на законовата регламентация и за прецизиране на съдебната практика, могат да обуславят **значимостта на дисертацията за наказателно-процесуалната теория, за законодателството и за правоприлагащите органи.**

В **увода** докторантът обосновава избора на темата на дисертационния труд чрез нейната актуалност и значимост, ограничава предмета на изследването до разпоредителното заседание по глава 19 НПК, конкретизира целите и задачите на предстоящия анализ, а също така в концентриран вид представя онези основни проблеми, които определят структурата на изследването и съдържанието на отделните глави в дисертацията.

Глава първа на дисертацията има за цел да изгради историко-теоретичния фундамент на предстоящия анализ. *В първия раздел* е проследено развитието на нормативната уредба на предаването на обвиняемия на съд (респ. възможността това да се случва в разпоредителното заседание) в различните наказателно-процесуални закони, действали в България от края на

19-и век до съвременността (редакцията на актуалния НПК към октомври 2024 г.). Нормативната уредба показва, че откритото разпоредително заседание за предаване на съд не представлява никаква неизменна национална традиция. Очертани са основните разлики в регламентацията, като особено важна е разликата (и като обем, и като съдържание) в правомощията на съдебния орган при (провеждане на разпоредително заседание за) предаване обвиняемия на съд. *Във втория раздел* вниманието на дисертанта е насочено към същността на разпоредителното заседание по глава 19 НПК, както и към целите на законодателя (осигуряване на по-голяма бързина и ефективност на наказателното производство и приключването му в разумен срок). Анализирани са средствата, чрез които законодателят се стреми да постигне поставените цели, респ. адекватността и ефективността на тези средства.

В глава втора дисертантът подробно изследва въпросите, които трябва да бъдат решени в разпоредителното заседание по глава 19 НПК. Подредбата на тези въпроси, установена в ал. 1 и 2 на чл. 248 НПК, е обусловила възприетата от автора структура на глава втора. В допълнение е създаден самостоятелен Раздел 10, който е посветен на задълбочен анализ на очевидните фактически грешки в обвинителния акт. Широтата и сложността на предмета на изследване обуславят отчетливо доминиращия обем в дисертацията, който има глава втора. Анализът е ориентиран към установяване на онези проблеми (дефекти) в законовата регламентация, които провокират различно тълкуване и водят до противоречива съдебна практика. Предлагат се законодателни решения и/или практически съвети за преодоляване на тези проблеми. В теорията и практиката традиционно се приема, че най-същественят и най-спорен въпрос, който трябва да бъде решен в разпоредителното заседание, се отнася до наличието на допуснато на досъдебното производство отстранимо

съществено нарушение на процесуални правила, довело до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия, на пострадалия или на неговите наследници. Ето защо резонно и очаквано авторът отделя специално внимание тъкмо на този въпрос. Друг важен въпрос, предизвикващ спорове и противоречива съдебна практика - налице ли са основания за разглеждане на делото по реда на особените правила – е само маркиран в глава втора, защото е предмет на изследване в самостоятелна глава четвърта на дисертацията.

Глава трета е посветена на процедурата по глава 19 НПК. *В раздел първи* са представени основни правомощия на съдията-докладчик, относими към насрочването и подготовката на разпоредителното заседание; след това е разгледан и редът за провеждане на самото разпоредително заседание. *Раздел втори* е посветен на обжалваемостта на съдебното определение, с което се решават въпросите по чл. 249, ал. 3 НПК.

В глава четвърта вниманието на дисертанта е насочено към диференцираните наказателни процедури. *В раздел първи* се разглеждат разнородни въпроси. Основно се анализират някои усложнения в случаите, когато е внесен обвинителен акт, но в разпоредително заседание се установява (възможност за) наличие на законовите предпоставки за прилагане на чл. 78а НК, респ. за провеждане на диференцираната наказателна процедура по глава 28 НПК (с.132-138). След това се посочват случаите, в които законодателят не предвижда провеждане на разпоредително заседание за предаване на обвиняемия на съд; прави се критичен анализ на законната уредба, позволяваща при три от диференцираните наказателни процедури (по глави 24, 28 и 29) да се установят съществени процесуални нарушения, допуснати в досъдебното производство (с. 139-140). *Във втория раздел* се разглеждат някои практически усложнения, възникващи при установяване в разпоредително

заседание на основания за провеждане на съкратено съдебно следствие, за решаване на делото със споразумение и (отново) за прилагане на особените правила на глава 28 НПК. Специално внимание е отделено на проблемите при прилагане на разпоредбата на чл. 252, ал. 1 НПК, регламентираща условията за разглеждане на делото по същество *незабавно* след провеждане на разпоредителното заседание. Представени са авторските виждания за решаване на тези усложнени казуси.

В **заклЮчението** накратко са обобщени основни тези и изводи от дисертационното изследване, а също така са формулирани 13 предложения *de lege ferenda*.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Рецензираният дисертационен труд демонстрира *добри теоретични правни знания на докторанта, включително по наказателно-процесуално право*. Това се съчетава с *широката практика на г-н Габриел Русев като юрисконсулт и адвокат, но преди всичко - като съдия по наказателни дела, който многократно е прилагал правилата на глава 19 НПК*. Въпросната практика му гарантира познаване не само на нормативната уредба, но и на възникващите при нейното прилагане конкретни проблеми, както и на възможните техни решения, намерили отражение в актовете на ВКС и на другите съдебни инстанции по наказателни дела.

Този професионален опит на докторанта представлява добра основа за всестраниното изследване на актуална, сложна и значима за практиката тема.

Историческата ретроспекция, направена в дисертацията позволява да се видят предимствата и недостатъците на съществувалите у нас различни форми

за предаване на обвиняемия на съд. Подробно е описан актуалният ред за подготовка и провеждане на разпоредителното заседание, а също така е представен въззивният контрол върху законосъобразността на проведеното разпоредително заседание и на постановления в него съдебен акт. Изчерпателно е разгледан предметът на разпоредителното заседание, като самостоятелен раздел е посветен на всеки от въпросите по чл. 248, ал. 1 НПК. Съвсем основателно акцентът е поставен върху въпроса за допуснато на досъдебното производство отстранимо съществено нарушение на процесуални правила, довело до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия, на пострадалия или на неговите наследници. Правилни и убедителни са както критиката на чл. 249, ал. 4 НПК (която разпоредба претендира за изчерпателно изброяване на въпросните съществени процесуални нарушения) и предложенията *de lege ferenda*, направени във връзка с тази критика, така и разбирането за отстраняване на някои съществени процесуалните нарушения по чл. 248, ал. 1, т. 3 НПК в самата съдебна фаза, без връщане на делото на прокурора. Задълбочено е изследвано и понятието за „очевидна фактическа грешка в обвинителния акт“, като са формулирани разумни предложения към съдебната практика и към законодателя.

Анализирани са и други сложни въпроси с концептуално значение за наказателно-процесуалната теория, които предизвикват сериозни научни дискусии – напр. за органа, който предава обвиняемия на съд; за момента, в който следва да се конституират акцесорните страни в наказателния процес; за включването на разпоредителното заседание по глава 19 от НПК в периода, за който чл. 258 НПК изисква неизменност на съдебния състав и т.н.

Идентифицирани и проучени са специфични процесуални казуси, реално възможни в съдебната практика, за решаването на които няма готов отговор в

закона, а е необходимо внимателно и задълбочено тълкуване на НПК. Такива казуси най-често се появяват, когато при разпоредителното заседание бъдат установени основания за прилагане на особените правила по глави 27, 28 или 29 НПК, респективно когато се преценява възможността за разглеждане на делото по съответните особени правила *незабавно* след приключване на разпоредителното заседание (чл. 252, ал. 1 НПК).

По всички тези разнообразни, сложни, дискуссионни въпроси дисертантът винаги смело заема категорична позиция, а от нея извежда своите предложения към съдебната практика и към законодателя. Тезите му са подкрепени с аргументи, които авторът е счел за относими и подходящи.

Както при всяка една дисертация, и тук е възможно да се направят бележки. Така например, някои позиции по концептуални въпроси са уязвими. В доктрината категорично преобладава разбирането, че чл. 258 НПК не изисква неизменността на съдебния състав да обхваща и разпоредителното заседание. Към това разбиране се ориентираха и представители на съдебната практика, които изследваха задълбочено този въпрос в свои дисертации и публикации (Бисер Троянов – председател на II н.о. на ВКС, Павел Панов – съдия от СРС). От друга страна, преобладаващата съдебна практика действително разпростира изискването за неизменност на съдебния състав и върху разпоредителното заседание. Въпреки това дълбоко разделение, многобройните аргументи в подкрепа на първата позиция са останали без необходимото внимание в дисертацията; прието е за аксиоматично вярно разбирането на съдебната практика, а впоследствие въпросното разбиране се използва като решаващ аргумент в подкрепа и на други авторови тези.

Проблематична ми изглежда *de lege lata* и препоръката, отправена към съдебната практика: съдията-докладчик да определя резервен съдия/резервен

съдебен заседател още с разпореждането за насрочване на съдебното заседание (с. 101-102). Действащата нормативна уредба е ясна и категорична: резервни членове на съдебния състав се определят от самия съдебен състав с определение – в състезателно производство, след изслушване на страните (арг. от чл. 248, ал. 1, т. 5 НПК). Участието на резервен съдия/резервен съдебен заседател, определени *не по законовия ред*, но разполагащи с много от правата на редовен член на съдебния състав (чл. 260, ал. 2 НПК), поставя въпроса дали делото се гледа от „*съд, създаден в съответствие със закона*“ по смисъла на чл. 6 § 1 от КЗПЧОС. Този проблем ще съществува докато самият съдебен състав с определение конституира в процеса съответните резервен съдия/резервен съдебен заседател.

Някои от предложенията *de lege ferenda* също не могат да бъдат безрезервно подкрепени. Например, предложението по т. 1 на с. 159-160 необосновано надценява преценката на съдията-докладчик по въпросите на подсъдността и по неприемлив начин лишава съдебния състав от правомощието да се произнесе относно своята компетентност – при това в състезателно производство и след изслушване на страните (което ще позволи да се даде отговор на възраженията на страните, респ. при обсъжданията съдебният състав може да забележи грешка на съдията-докладчик по въпроса за подсъдността). Друг пример е предложението в чл. 250, ал. 4, изр. 1 НПК да се замени думата „Определението“ с думата „Разпореждането“ (т. 8 на с. 160). Това би довело до необжалваемост на съдебното определение за прекратяване на наказателното производство, което не изглежда приемливо.

Накрая ще отбележа, че по мое мнение в библиографията нямат място всички онези произведения, които не са цитирани нито веднъж в текста на дисертацията.

Направените бележки не променят общата оценка за дисертационния труд. Възможно е обаче те да бъдат полезни при една бъдеща задълбочена редакция на този труд, ако дисертантът реши да го публикува като монография.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В настоящата процедура докторантът представя четири публикации в специализирани юридически издания (два доклада – единият от международна научна конференция, а другият от национална научна конференция, както и две статии в списание „STUDIA IURIS“ – бр. 1/2024 г. и бр. 1/2025 г.). Четирите публикации са свързани с темата на дисертацията. По този начин на вниманието на българската научна общност своевременно са били представени част от резултатите, постигнати чрез изследователските усилия на докторанта. Моята оценка за въпросните публикации е положителна.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат има класическа структура, като съдържа пет части: (1) Обща характеристика на дисертационния труд; (2) Обем и структура на дисертационния труд; (3) Съдържание на дисертационния труд; (4) Приноси на дисертационния труд и (5) Списък на публикациите по темата на дисертацията.

Авторефератът обективно отразява структурата на дисертационния труд, основните тези на автора, както и направените предложения *de lege ferenda* и препоръки към съдебната практика.

Заявените в автореферата приноси на дисертационния труд са в съответствие с действителното съдържание на дисертацията.

7. Заключение

В съответствие с изложените съображения изразявам мнение, че представеният за защита дисертационен труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд доказва, че г-н Габриел Росенов Русев притежава както теоретични знания в областта на наказателно-процесуалното право, така и способности за самостоятелно провеждане на научни изследвания. Ето защо **считам, че са налице изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Поради това предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Габриел Росенов Русев образователната и научна степен „доктор“ в научна област 3. социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.6. право; докторска програма „Наказателен процес“.**

Член на научното жури:

Доц. д-р Ивайло Цонков

10.10.2025